

Έθιμα των Βυζαντινών- Γέννηση

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Τοιχογραφία. Καστοριά, Ναός Αγίου Στεφάνου,
Αναπαράσταση θηλασμού.
(©Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ)

Η γέννηση ενός παιδιού, όπως είναι φυσικό, έφερνε χαρά στη βυζαντινή οικογένεια, ιδιαίτερα στην περίπτωση που ήταν αγόρι, και ολοκλήρωνε το γάμο του ζευγαριού. Χαρακτηριστικό είναι ότι όταν ένα ζευγάρι δεν μπορούσε να αποκτήσει παιδιά αντιμετώπιζε το γεγονός ως αποτέλεσμα θείας τιμωρίας.

Η γέννα, αν και αποτελεί, ένα απόλυτα φυσιολογικό φαινόμενο έκρυβε αρκετούς κινδύνους εκείνη την εποχή τόσο για τις γυναίκες όσο και για το παιδί. Ίσως για αυτό οι ετοιμόγεννες, λίγο πριν τη γέννα εξομολογούνταν και μεταλάβαιναν, ενώ ταυτόχρονα ζητούσαν βοήθεια από μάντεις και αστρολόγους.

Οι γυναίκες γεννούσαν κατά κανόνα στο σπίτι τους με τη βοήθεια κάποιας μαίας. Μόνο όταν παρουσιαζόταν επιπλοκές καλούσαν τον γιατρό για να προχωρήσει σε κάποια επέμβαση προκειμένου να σωθεί η ζωή της μητέρας ή του παιδιού.

Προκειμένου να διευκολυνθεί ο τοκετός οι γυναίκες γεννούσαν είτε ξαπλωμένες σε κρεβάτι, όπως δηλαδή συνηθίζεται στις μέρες μας είτε καθιστές σε δίφρο, ή ακόμα και όρθιες στηριζόμενες στους ώμους γυναικών. Η αποκοπή του πλακούντα και του ομφάλιου λώρου του βρέφους γινόταν από τη μαία, που αναλάμβανε ακόμα τον έλεγχο της σωματικής του ακεραιότητας και των αισθήσεών του. Στη συνέχεια έπλενε το βρέφος σε χλιαρό αλατισμένο νερό και το τύλιγε με υφασμάτινες λωρίδες (σπάργανα) για να κρατηθεί ζεστό και προστατευμένο.

Τοιχογραφία. Βουλγαρία, Μονή Κρεμικόβτσι, Γέννηση.
(©Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ)

Η περίοδος της λοχείας κατά τους βυζαντινούς χρόνους διαρκούσε επτά ημέρες. Μετά τη γέννηση η γυναίκα θεωρούνταν μολυσμένη και μόνο την τεσσαρακοστή ημέρα μετά τη γέννα καθάριζε πλήρως. Κατά τη διάρκεια της λοχείας για να τονωθεί αλλά και για να παράγει αρκετό γάλα ακολουθούσε ειδική διατροφή, που περιλάμβανε πολλά υγρά, αυγά και το λεγόμενο «λοχόζεμα», που κατά μία εκδοχή ήταν κρασί αναμειγμένο με ζάχαρη και κομμάτια κίτρου, ενώ κατά μία άλλη ήταν ψημένο σιμιγδάλι με βούτυρο και μέλι.

Μετά τη γέννα οι επισκέπτες που συνηθίζονταν να έρχονται για να συγχαρούν το ζευγάρι για την απόκτηση του παιδιού, μαζί με τις ευχές τους για ευτυχία και μακροβιότητα στο νεογέννητο, προσέφεραν συνήθως και δώρα.

Αντίστοιχα έθιμα ίσχυαν και για τη γέννηση βασιλοπαίδων. Η είδηση της γέννησης

του διαδόχου μεταφερόταν από αγγελιοφόρους σε πολλές πόλεις του κράτους, με τους υπηκόους να στέλνουν στην πρωτεύουσα τα δώρα και τις ευχές τους ανάλογα με το φύλο του νεογέννητου. Με αφορμή το χαρμόσυνο γεγονός οργανώνονταν συμπόσια, γιορτές αλλά και ιππικοί αγώνες, όπου αποκαλυπτόταν το όνομα του διαδόχου. Οι γιορτές και οι διασκεδάσεις της βασιλικής οικογένειας και των υπηκόων της σε περίπτωση γέννησης αγοριού μπορούσαν να διαρκέσουν έξι μήνες ή ακόμη και ένα χρόνο.

*Τοιχογραφία. Κύπρος, Παλαιχώρι, Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, Γέννηση.
(©Φωτογραφικό Αρχείο Χ. Χοτζάκογλου)*

Πηγή: exploringbyzantium.gr